

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VII./2020
Senát II

Nález:

spisová značka	II. ÚS 57/2020
populárny názov	Znížený majetkový cenzus na podanie dovolania
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	23.06.2020
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Výlučné a izolované preferovanie úmyslu zákonodarcu bez náležitého zohľadnenia jazykového výkladu relevantného ustanovenia a prihliadnutia na charakter dovolacieho konania a jeho účel pri súčasnej absencii bližšej konkretizácie nerovného postavenia spotrebiteľa a dodávateľa v kontexte dovolacieho konania, ktoré by zvýšenú procesnú ochranu (uplatnenie majetkového cenzu vo sume dvojnásobku minimálnej mzdy len vo vzťahu k dovolateľovi, ktorý je spotrebiteľom) legitímne odôvodnilo, spôsobuje, že výklad relevantného ustanovenia § 422 ods. 1 písm. b) CSP nie je ústavne konformný.
skutkový stav a základné fakty	Na okresnom súde bolo vedené konanie o zaplatenie sumy 2033,94 €. Sťažovateľka poskytla žalobcovi úver na základe zmluvy o úvere. Žalobca v konaní namietal, že zmluva o úvere neobsahovala všetky náležitosti tak, ako to predpokladá zákon o spotrebiteľských úveroch. Z uvedeného dôvodu má byť úver podľa názoru žalobcu považovaný za bezúročný a bez poplatkov, na základe čoho si žalobca uplatnil nárok na vrátenie zaplatenej sumy úrokov a poplatkov z titulu bezdôvodného obohatenia spolu s úrokom z omeškania. Okresný súd žalobu zamietol s odôvodnením, že zmluva o úvere obsahuje všetky zákonom o spotrebiteľských úveroch požadované náležitosti. Na základe žalobcom podaného odvolania krajský súd rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovel. Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol. Najvyšší súd v posudzovanej veci sťažovateľky uviedol, že znížený majetkový cenzus sa v spotrebiteľskom spore uplatní len vtedy, ak je dovolateľom neúspešný spotrebiteľ. Vzhľadom na to, že sťažovateľka v spore nebola slabšou stranou, jej dovolanie nie je prípustné, pokiaľ nesplní prísnejšiu podmienku majetkového cenzu podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP.
z odôvodnenia	Podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné,

	<p>ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada.</p> <p>Podľa § 422 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada.</p> <p>Ústavný súd zistil, že najvyšší súd prezentoval interpretáciu § 422 ods. 1 CSP, ktorá viedla k odmietnutiu dovolania sťažovateľky pre jeho neprípustnosť, aj dôvodovou správou k Civilnému sporovému poriadku. Ústavný súd konštatoval, že výklad práva podľa dôvodovej správy (tzv. autentický výklad) je iba jedným z možných spôsobov interpretácie právnej normy. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia tiež uviedol: „Pokiaľ je však dovolateľom neúspešný dodávateľ, pre posúdenie prípustnosti dovolania platí majetkový cenzus vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy.“</p> <p>Účel § 421 ods. 1 písm. a) v spojení s § 432 ods. 1 CSP, ako aj účel § 422 ods. 1 CSP je primárne potrebné hľadať v súlade s ich znením, čo však najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľky proti rozsudku odvolacieho súdu neurobil. Výlučné a izolované preferovanie úmyslu zákonodarcu bez náležitého zohľadnenia jazykového výkladu relevantného ustanovenia a prihliadnutia na charakter dovolacieho konania a jeho účel pri súčasnej absencii bližšej konkretizácie nerovného postavenia spotrebiteľa a dodávateľa v kontexte dovolacieho konania, ktoré by zvýšenú procesnú ochranu (uplatnenie majetkového cenzu vo sume dvojnásobku minimálnej mzdy len vo vzťahu k dovolateľovi, ktorý je spotrebiteľom) legitímne odôvodnilo, spôsobuje, že výklad relevantného ustanovenia § 422 ods. 1 písm. b) CSP nie je ústavne konformný. Z uvedeného dôvodu má preferovanie zvýšenej procesnej ochrany spotrebiteľa pri prístupe k dovolaniu povahu neodôvodneného a paušálneho uplatňovania nadradeného postavenia slabšej strany, ktoré porušuje princíp rovnosti zbraní, resp. rovnosti strán v spore, keďže neodôvodnene stavia sťažovateľku ako dovolateľku do podstatne nevýhodnejšej pozície oproti druhej strane (m. m. I. ÚS 382/2019). Interpretácia § 422 ods. 1 CSP prezentovaná najvyšším súdom v dostatočnej miere nezohľadňuje charakter dovolacieho konania a jeho účel, postavenie najvyššieho súdu v systéme všeobecného súdnictva a v konečnom dôsledku spôsobuje uplatnenie rozdielnych podmienok v prístupe k dovolaniu medzi spotrebiteľom a dodávateľom.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd v napadnutom uznesení nezohľadnil citované východiská ochrany základných práv a slobôd, preto jeho prístup pri rozhodovaní o podanom dovolaní sťažovateľky proti rozsudku odvolacieho súdu nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie čl. 1 a čl. 13 ods. 2 a 3 ústavy nevyhovel.</p> <p><u>Na základe uvedeného rozhodol ústavný súd tak, že základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu porušené boli.</u></p> <p><u>Uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľke priznal náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na	Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 382/2019

relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	dovolanie-prípustnosť občianske súdne konanie-Civilný sporový poriadok

spisová značka	II. ÚS 68/2020
populárny názov	Plná moc na podanie kasačnej sťažnosti
sudca spravodajca	Peter Molnár
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	23.06.2020
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1
analytická právna veta	Pokiaľ bolo označenej advokátke riadne udelené plnomocenstvo sťažovateľom na zastupovanie v celom konaní o správnej žalobe a na zastupovanie v konaní o opravnom prostriedku, pričom nedošlo k zániku zastúpenia, nie je možné mať relevantnú pochybnosť o existencii plnej moci na zastupovanie sťažovateľa v konaní o kasačnej sťažnosti vrátane spísania kasačnej sťažnosti. Na tomto závere nič nemení ani skutočnosť, že advokátka počas konania zmenila formu výkonu advokácie, pretože v okolnostiach veci pri všetkých úkonoch zastupovala sťažovateľa tá istá advokátka.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ sa na krajskom súde domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Okresného úradu Bratislava, ktorým zamietol odvolanie sťažovateľa a potvrdil rozhodnutie Okresného úradu Senec vo veci žiadosti sťažovateľa o prerokovanie a určenie údajov o pozemkoch a právnych vzťahov k nim. Krajský súd žalobu zamietol. Sťažovateľ podal kasačnú sťažnosť, ktorú najvyšší súd namietaným uznesením odmietol z dôvodu, že ju spísala a podala Advokátska kancelária JUDr. E. M., s.r.o., napriek tomu, že v tej dobe sťažovateľa nezastupovala. Sťažovateľka považuje tento názor najvyššieho súdu za nesprávny a arbitrárny. Najvyšší súd znemožnil sťažovateľke prístup k súdu.
z odôvodnenia	<p>Ústavný súd konštatoval, že závery najvyššieho súdu sú arbitrárne, prejavom formalistického postupu, ktorým sa za použitia sofistikovanej argumentácie odôvodňuje zrejma nespravodlivosť, ktorá v okolnostiach veci vyústila až do odopretia spravodlivosti.</p> <p>Sťažovateľ podal svoju žalobu ešte v čase platnosti Občianskeho súdneho poriadku. K svojej žalobe pripojil pôvodnú plnú moc, určenú na zastupovanie v konaní o správnej žalobe. Ako konštatoval aj najvyšší súd, pôvodná plná moc bola udelená advokátke JUDr. E. M., ktorá v čase udelenia pôvodnej plnej moci vykonávala advokáciu samostatne. Pôvodná plná moc sa výslovne vzťahovala aj na podanie opravných prostriedkov výslovne aj v prípade, ak je podľa právnych predpisov potrebné osobitné splnomocnenie.</p> <p>Krajský súd o žalobe sťažovateľa rozhodol už za účinnosti zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „SSP“), ktorý v zmysle prechodných ustanovení § 491 ods. 1 v spojení § 492 ods. 2 Civilného sporového poriadku určuje okamžitú aplikabilitu nového procesného kódexu vo vzťahu k využitiu opravných prostriedkov.</p> <p>V súvislosti s možnosťou podať opravný prostriedok ústavný súd dodal, že proti označenému rozsudku krajského súdu, ktorý bol vydaný už za účinnosti Správneho súdneho poriadku, sťažovateľ už nemohol podať riadny opravný prostriedok (odvolanie) podľa Občianskeho súdneho poriadku, ale mohol už len podať kasačnú sťažnosť, keďže sa zmenila koncepcia správneho súdnictva na v princípe jednoinštančné konanie.</p>

	<p>Táto okolnosť mala podľa názoru najvyššieho súdu spôsobiť to, že pôvodná plná moc už nemohla byť akceptovaná, pretože najvyšší súd ju vykladal a interpretoval tak, že sa vzťahovala len na konanie pred krajským súdom, ale už nie na konanie o kasačnej sťažnosti.</p> <p>Navyše, k uvedenému pristúpila aj tá okolnosť, že advokátka JUDr. E. M. zmenila formu výkonu advokácie zo samostatného výkonu advokácie na výkon advokácie ako konateľka obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným.</p> <p>Za daných okolností bolo potrebné posúdiť, či pôvodná plná moc zanikla a či kasačná sťažnosť bola spísaná splnomocnenou advokátkou.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že pôvodná plná moc udelená JUDr. E. M. nezanikla zákonom predpísaným spôsobom, pretože samotná skutočnosť, že advokátka zmenila spôsob výkonu advokácie, nespôsobuje zánik plnej moci, ani jej neplatnosť. Vychádzajúc z uvedeného, je v okolnostiach posudzovanej veci potrebné konštatovať, že kasačná sťažnosť bola spísaná advokátkou tak, ako to predpokladá § 449 ods. 1 SSP, pretože pôvodná plná moc sa, vychádzajúc z jej obsahu, vzťahovala na celé konanie, vrátane opravných konaní, pri ktorých sa vyžaduje osobitné plnomocenstvo.</p> <p>Pokiaľ ide o povahu kasačnej sťažnosti, je potrebné konštatovať, že ide o mimoriadny opravný prostriedok. Táto skutočnosť nič nemení na tom, že kasačné konanie je svojím charakterom konaním opravným, jeho cieľom teda je dosiahnuť opravu napadnutého rozhodnutia krajského súdu (pozri Baricová, J., Fečík, M., Števec, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2018. s. 1670.). Teda pokiaľ sťažovateľ v pôvodnej plnej moci splnomocnil advokátku aj na podanie opravných prostriedkov (výslovne aj takých, na ktoré je potrebné osobitné splnomocnenie, pozn.), ústavný súd pri interpretácii obsahu pôvodnej plnej moci dospel k záveru, že označená advokátka bola oprávnená aj na podanie kasačnej sťažnosti a zastupovanie sťažovateľa v kasačnom konaní, bez potreby preukazovať v kasačnom konaní vedenom pred najvyšším súdom, či sťažovateľ je aj naďalej zastúpený advokátkou, ktorej udelil písomnú plnú moc, ktorá bola súčasťou dotknutého súdneho spisu. Skutočnosť, že označená advokátka spísala a podala kasačnú sťažnosť v mene sťažovateľa, pričom ju podávala už ako konateľka advokátskej spoločnosti s ručením obmedzeným, nemožno považovať za okolnosť, z ktorej by bolo možné vyvodiť záver, že ju podával iný advokát bez splnomocnenia sťažovateľa.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že pôvodná plná moc bola plne akceptovateľná aj na konanie pred kasačným súdom, preto najvyšší súd nedôvodne a šikanózne žiadal sťažovateľa, ako aj advokátku na predloženie ďalšej plnej moci. V nadväznosti na uvedené záver najvyššieho súdu o tom, že kasačnú sťažnosť spísala a podala advokátka v dobe, keď sťažovateľa nezastupovala, vyznieva absurdne, formalisticky a ústavne neakceptovateľne.</p> <p><u>Na základe uvedených skutočností, ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu porušené bolo.</u></p> <p><u>Uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru</p>	

ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu rozhodnutie-procesnej povahy práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na prístup k súdu osoba-neoprávnená advokát, advokácia-zastúpenie advokátom konanie-splnenie podmienok konania

spisová značka	II. ÚS 105/2020
populárny názov	Včasnosť podania námietok v exekúcii
sudca spravodajca	Peter Molnár
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	07.07.2020
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Okresný súd pri posudzovaní včasnosti podaných námietok proti trovám exekúcie opomenul aplikovať ustanovenie § 121 ods. 4 CSP (v spojení s § 121 ods. 5 CSP), podľa ktorého ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.
skutkový stav a základné fakty	Proti sťažovateľovi ako povinnému je vedené exekučné konanie. Upovedomenie o začatí exekúcie bolo sťažovateľovi doručené 13. marca 2019. Sťažovateľ 18. marca 2019 vzniesol u súdneho exekútora námietky proti trovám exekúcie. Okresný súd napadnutým uznesením námietky sťažovateľa proti trovám exekúcie odmietol z dôvodu, že ich vzniesol oneskorene, keďže trojdňová lehota mu uplynula 16. marca 2019. Keďže proti napadnutému uzneseniu okresného súdu nebolo možné podať odvolanie, obrátil sa sťažovateľ na ústavný súd, kde sa domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom nesprávnou aplikáciou právnych predpisov v súvislosti s posúdením otázky včasnosti podania námietok proti trovám exekúcie (koniec lehoty pripadol na sobotu).
z odôvodnenia	Ústavný súd zistil, že posledný deň trojdňovej lehoty na podanie námietok proti predbežným trovám exekúcie pripadol na sobotu 16. marca 2019. Preto došlo k posunu konca lehoty, a teda posledným dňom lehoty na podanie námietok proti trovám exekúcie bol najbližší pracovný deň, teda pondelok 18. marec 2019. V právnej veci sťažovateľa okresný súd pri posudzovaní včasnosti podaných námietok proti trovám exekúcie opomenul aplikovať ustanovenie § 121 ods. 4 CSP (v spojení s § 121 ods. 5 CSP), podľa ktorého ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Ústavný súd konštatoval, že ak podal sťažovateľ námietky proti trovám exekúcie u súdneho exekútora 18. marca 2019, urobil tak včas a okresný súd nemal dôvod ich odmietnuť z dôvodu oneskorenosti. Ústavný súd nesprávnou aplikáciou už citovaných právnych predpisov okresným súdom, na základe ktorej odmietol námietky sťažovateľa proti trovám exekúcie, považoval za extrémne vybočenie z požiadaviek kladených na spravodlivý proces a za popretie základnej spravodlivosti. Ústavný súd zistil, že okresný súd uznesením z 21. apríla 2020 napadnuté uznesenie zrušil. Keďže k zrušeniu napadnutého uznesenia okresného súdu došlo až po podaní ústavnej sťažnosti a jej prijatí na ďalšie konanie, považoval ju ústavný súd za dôvodnú a konštatoval, že v dôsledku už uvedených nedostatkov

	<p>poskytnutej súdnej ochrany zo strany okresného súdu, ktorá nezodpovedá právu sťažovateľa na ústavne konformný výklad a aplikáciu zákonných noriem ako významných súčastí práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, <u>základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu porušené boli.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	<p>exekúcia-námietky</p> <p>exekúcia-trovy exekúcie</p> <p>lehota-počítanie času</p>

spisová značka	II. ÚS 143/2020
populárny názov	Dovolanie v prípade vyhlásenia obvineného podľa §
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	07.07.2020
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	Najvyšším súdom uplatnená interpretácia a aplikácia § 369 ods. 2 Trestného poriadku v nadväznosti na § 257 ods. 5 Trestného poriadku podľa názoru ústavného súdu popiera ich znenie. Najvyšší súd pri svojej interpretácii celkom opomenul, že § 257 ods. 5 Trestného poriadku sa dotýka priznania viny a s tým spojenej nenapadnuteľnosti rozhodnutia dovolaním, čo sa týka viny, nie čo sa týka trestu a jeho výšky.
skutkový stav a základné fakty	<p>Okresný súd uznal sťažovateľa vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi spolupáchateľstvom, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere desiatich rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia a zároveň mu bol uložený trest prepadnutia majetku. Proti výroku o treste, podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol tak, že ho zamietol. Proti predmetnému rozsudku okresného súdu v spojení s predmetným uznesením krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom najvyšší súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že ho podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku odmietol ako podané neoprávnenou osobou.</p> <p>Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že právny záver najvyššieho súdu, v zmysle ktorého „Proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený na základe prijatého vyhlásenia obvineného podľa §257 ods. 5 Trestného poriadku, tak môže podať dovolanie iba minister spravodlivosti aj to iba s poukazom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku“, predstavuje zásah do jeho základného práva na súdnu ochranu a práva a na spravodlivé súdne konanie.</p>
z odôvodnenia	V danej veci nebolo sporným, že dovolaním napadnuté rozhodnutie bolo takým, proti ktorému je tento mimoriadny opravný prostriedok inak prípustný [svedčí o tom § 368 ods. 2 písm. h) v spojení s písm. a) Trestného poriadku]. Sťažovateľ ho ako odsúdený podal aj proti výroku o uložení trestu, s ktorým nesúhlasil, teda

proti takému výroku rozhodnutia súdu nižšieho stupňa, ktorý sa ho priamo dotýkal [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku].

Pokiaľ v konaní pred okresným súdom využil právo urobiť vyhlásenie o vine zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe [§ 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku] a toto vyhlásenie okresný súd prijal, stratil možnosť takéto vyhlásenie o vine odvolať a zároveň v tomto rozsahu, t. j. v rozsahu priznania viny, podať riadny, ako aj mimoriadny opravný prostriedok okrem dovolania pre namietané zásadné porušenie práva na obhajobu (§ 257 ods. 5 Trestného poriadku).

Pokiaľ najvyšší súd výkladom aplikovaných ustanovení Trestného poriadku dospel k presvedčeniu, že v trestnej veci sťažovateľa môže dovolanie podať iba minister spravodlivosti z dôvodu závažného porušenia práva na obhajobu, potom je ústavný súd nútený uviesť, že dovolací súd svoju interpretačnú úvahu, na základe ktorej vyvodil ním prijatý záver, dostatočne jasne a zrozumiteľne neprezentoval. Zvlášť nejasnými sú náležité nezohľadnenie okolností, že dovolanie sťažovateľa smerovalo aj proti výroku o treste (nielen proti výroku o vine), ako aj celkové vylúčenie subjektov uvedených v § 369 ods. 2 Trestného poriadku ako oprávnených v tomto prípade dovolanie podať. Najvyšším súdom uplatnená interpretácia a aplikácia § 369 ods. 2 Trestného poriadku v nadväznosti na § 257 ods. 5 Trestného poriadku podľa názoru ústavného súdu popiera ich znenie. Najvyšší súd pri svojej interpretácii celkom opomenul, že § 257 ods. 5 Trestného poriadku sa dotýka priznania viny a s tým spojenej nenapadnuteľnosti rozhodnutia dovolaním, čo sa týka viny, nie čo sa týka trestu a jeho výšky (III. ÚS 347/2018).

Podľa názoru ústavného súdu záver najvyššieho súdu nie je odôvodnený v zmysle požiadaviek vyžadovaných ústavnoprávnymi princípmi reflektujúcimi základné právo na súdnu ochranu. Ako z citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, sťažovateľ sa napriek proklamovanému záveru dovolacieho súdu nedozvedel, na základe akých úvah konajúci súd dospel k presvedčeniu, že nie je osobou oprávnenou podať dovolanie proti rozhodnutiu, ktorého vyhláseniu predchádzal postup uplatnený podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku, ak išlo o mimoriadny opravný prostriedok aj proti výroku o treste.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na vyjadrenie predsedu trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, v rámci ktorého uviedol, že pokiaľ ide o dovolacie námietky sťažovateľa smerujúce proti výroku o treste, je nutné prisvedčiť sťažovateľovi, že v tejto časti bol osobou oprávnenou na podanie dovolania a najvyšší súd bol v tomto rozsahu povinný posúdiť, či sťažovateľom namietané chyby zodpovedajú niektorému z dovolacích dôvodov, ktoré bol oprávnený použiť, a či tieto boli splnené, resp. preukázané.

Navyše, ústavný súd nemohol prehliadnuť okolnosť, že v obdobných trestných veciach, v ktorých odsúdení podali dovolanie okrem iných aj z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. h) alebo i) Trestného poriadku ich najvyšší súd akceptoval ako osoby oprávnené dovolanie podať, a to aj po tom, ako pred súdom prvého stupňa bol uplatnený postup podľa § 257 Trestného poriadku [napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 16/2017 zo 17. januára 2018, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 6/2018 z 12. júla 2018 – v oboch prípadoch bolo dovolanie odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, teda nie podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku].

Na základe uvedených skutočností, ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu porušené boli.

Uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.

použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: III. ÚS 347/2018 Najvyšší súd Slovenskej republiky: 3 Tdo 16/2017, 5 Tdo 6/2018
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	osoba-oprávnená trestné konanie-rozhodnutie o treste dovolanie

spisová značka	II. ÚS 179/2020
populárny názov	Úprava rodičovských práv k maloletej
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	07.07.2020
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 41 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 2
analytická právna veta	Krajský súd nerešpektoval najlepší záujem maloletej, keď zastavil konanie o odvolaní proti rozsudku o úprave rodičovských práv k maloletej bez toho, aby sa presvedčil, akým spôsobom je najlepší záujem maloletej zabezpečený, či sa sám pokúsil záujmy maloletej chrániť. V teraz prejednávanom prípade nastala situácia, že výrok o rozvode manželov nadobudol právoplatnosť a obaja rodičia sa zároveň proti výroku o úprave práv a povinností k maloletej odvolali, teda tento výrok v čase rozhodovania krajského súdu nebol právoplatný.
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd rozhodol rozsudkom o úprave rodičovských práv k maloletej, proti ktorému podali odvolania sťažovateľ, matka maloletej aj krízové stredisko. Vzhľadom na skutočnosť, že rozsudok bol vykonateľný doručením a napriek tomu nedošlo k realizácii stretnutí sťažovateľa s maloletou, podal sťažovateľ návrh na výkon rozhodnutia. Okresný súd konanie zastavil, s odôvodnením, že nastala okolnosť, ktorá spôsobila zánik povinnosti uloženej rozsudkom. Touto okolnosťou bol rozvod sťažovateľa a matky maloletej. Výrok o rozvode nadobudol právoplatnosť, avšak výrok, ktorým boli upravené rodičovské práva a povinnosti, z dôvodu podaného odvolania oboma rodičmi právoplatnosť nenadobudol. Sťažovateľ podal proti uzneseniu o zastavení konania odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd tak, že uznesenie o zastavení potvrdil. Proti potvrdzujúcemu uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, o ktorej ústavný súd rozhodol nálezhom sp. zn. II. ÚS 271/2019, pričom vyslovil porušenie sťažovateľových práv potvrdzujúcim uznesením krajského súdu, ktoré zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľovi bol doručený napadnutý rozsudok krajského súdu, ktorým bolo rozhodnuté o odvolaniach účastníkov konania proti rozsudku o úprave práv a povinností (ktorý sa mal vykonať aj v zmysle nálezu ústavného súdu). Napadnutý rozsudok potvrdil zverenie maloletej do osobnej starostlivosti matky a spravovanie jej majetku oboma rodičmi, zmenil podmienky sumy výživného, výrok o úprave styku maloletej s otcom zrušil a konanie o úprave styku do rozvodu zastavil. Podstata námietok je v zásade rovnaká ako v predchádzajúcej ústavnej sťažnosti (ktorou sťažovateľ napadol vykonávacie konanie). Sťažovateľ predovšetkým namieta to, že právoplatnosťou výroku o rozvode manželstva má byť zrušené akékoľvek rozhodnutie o úprave práv a povinností vydané do uvedeného momentu za predpokladu, že spolu s právoplatnosťou výroku o rozvode nenadobudol právoplatnosť výrok o úprave práv a povinností po rozvode.

z odôvodnenia

Ústavný súd konštatoval, že základná premisa teraz prejednáwanej ústavnej sťažnosti je totožná s tou, ktorú sťažovateľ uplatnil v ústavnej sťažnosti proti potvrdzujúcemu rozhodnutiu krajského súdu (potvrdené zastavenie výkonu rozhodnutia z dôvodu nadobudnutia právoplatnosti výroku o rozvode). Vzhľadom na uvedené ústavný súd nepovažoval za účelné znovu opakovať východiská, na základe ktorých dospel k záverom uvedeným v náleze (II. ÚS 271/2019, pozn.), a zároveň konštatoval, že tieto sú plne aplikovateľné aj na teraz prejednávanú ústavnú sťažnosť.

Úprava obsiahnutá v rozsudku poručenského súdu stratí účinnosť právoplatnosťou výrokov týkajúcich sa výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode. Zánik účinnosti tejto úpravy nemožno viazať na právoplatnosť výroku o rozvode manželstva, keďže výrok o rozvode manželstva a výrok o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode majú samostatný skutkový základ, v opravnom konaní sa preskúmavajú samostatne, takže nemožno vyvodiť, že by museli nadobudnúť právoplatnosť súčasne (R 40/1965).

V teraz prejednávanom prípade nastala situácia, že výrok o rozvode manželov nadobudol právoplatnosť a obaja rodičia sa zároveň proti výroku o úprave práv a povinností k maloletej odvolali, teda tento výrok nie je právoplatný, resp. v čase rozhodovania krajského súdu o odvolaní sťažovateľa proti rozhodnutiu okresného súdu o úprave práv a povinností nebol právoplatný.

Vzhľadom na všetky okolnosti a špecifiká prípadu, riadiac sa ochranou najlepšieho záujmu maloletej (bez ohľadu na zložitost' veci), mal krajský súd vychádzať z predpokladu, že vzťahy medzi rodičmi maloletej sú rozvrátené v takej miere, že dohoda o úprave práv a povinností (do rozhodnutia o odvolaní proti výroku o úprave práv a povinností) medzi nimi nie je reálna a na druhej strane potreba znovunadviazania vzťahu medzi otcom a dcérou je podľa odborných vyjadrení prednesených v konaní vysoko žiaduca.

Ústavný súd konštatoval, že výklad krajského súdu o tom, že existujú okolnosti (právoplatnosť výroku o rozvode manželstva) odôvodňujúce zastavenie konania (§ 161 ods. 1 a 2 CSP) o odvolaní proti rozsudku okresného súdu o úprave práv a povinností, nie je ústavne akceptovateľný najmä s prihliadnutím na záujmy maloletej.

Krajský súd pri svojom rozhodovaní v prvom rade nerešpektoval najlepší záujem maloletej, keď zastavil konanie o odvolaní proti rozsudku o úprave práv a povinností bez toho, aby sa presvedčil, akým spôsobom je najlepší záujem maloletej zabezpečený, či sa sám pokúsil záujmy maloletej chrániť. V dôsledku tohto konania napadnutým rozsudkom porušil označené práva sťažovateľa. Podľa názoru ústavného súdu bol odvolací súd povinný dôsledne preskúmať všetky skutočnosti (berúc ohľad aj na čas, po ktorý sťažovateľ nemohol vykonávať svoje rodičovské práva, ako aj intenzitu narušenia vzájomných vzťahov zainteresovaných) a až na tom základe vyvodiť svoj právny názor a odôvodniť ho.

Odôvodnenie výroku napadnutého rozsudku krajského súdu o zastavení odvolacieho konania v časti smerujúcej proti úprave práv a povinností k maloletej je vzhľadom na obsah základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z ústavného hľadiska neakceptovateľné.

Argumentáciu sťažovateľa týkajúcu sa určenia výživného ústavný súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Určenie sumy výživného a jej odôvodnenie, berúc do úvahy vyjadrenie predsedu krajského súdu, nepovažuje ústavný súd za také, ktoré by bolo spôsobilé zasiahnuť do práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedených skutočností, ústavný súd rozhodol tak, že základné právo

	<p><u>sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu porušené boli.</u></p> <p><u>Rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: II. ÚS 271/2019
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	rozhodnutie-odôvodnenie konanie-zastavenie rodičovské práva, rodina

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.